

Rablás. A bűncselekmény tartalma

A konstancai Törvényszék büntető ítéletével a vádlottat a Btk. 211. szakasz (2) bekezdés e) pontjában előírt rablás bűncselekményéért ítélte el.

Az ítéletben a törvényszék megállapította, hogy 1998 január 28-án a sértett fél átadott a vádlottnak 10.000 amerikai dollárt, a valuta lejre történő átváltása céljából. A vádlott elkezdte számolni és vizsgálni az átvett pénzt, arra hivatkozva, hogy ellenőriznie kell, hogy nem hamisak-e a dollárok. Adott pillanatban, amikor a sértett fél kérte a valuta visszaadását, a vádlott ökölrel kétszer megütötte a sértett fél arcát, és gyorsan elhagyta a helyet, a valutával együtt.

A konstancai Ítéltábla elfogadta a vádlott fellebbezését, és csökkentette a kiszabott büntetést.

A vádlott fellebbezést nyújtott be, azzal az indoklással, hogy ő nem a rablás bűncselekményét követte el, mert a pénzeszeg már az ő birtokában volt mielőtt megütötte volna a sértett felet. Következésképpen, a fellebbező szerint, nem áll fenn az erőszakos elbirtoklás, mivel a pénz másképp került a birtokába, mint lopással.

A fellebbezést nem megalapozott.

Tekintettel arra, hogy a sértett fél az összeget a vádlottnak pénzváltás céljából adta át, várva, hogy megegyezésük szerint megkapja a valuta ellenértékét leiben, ő nem az átadás pillanatában veszítette el a valuta birtoklását, hanem akkor, amikor a vádlott megütötte őt és elszaladt. A vádlott által elkövetett cselekmény a Btk. 211. szakasz (2) bekezdés e) pontban előírt rablásnak minősül, ahogy az igazságszolgáltató hatóságok helyesen megállapították. A fellebbezést a Legfelsőbb Ítéltábla elutasítja.

(Legfelsőbb Ítéltábla, Büntetőjogi részleg, 2037/2003.04.17 döntés)

Polgármester. Aktív perképesség: megtámadhatja-e a polgármester a helyi tanács határozatait

A 2001. évi 215. helyi közigazgatási törvény 68. szakasz (1) bekezdés b) pontjának alkalmazásában az igazságszolgáltató hatóságok álláspontja nem egységes, annak tekintetében, hogy a polgármesternek létezik-e perképessége, hogy a közigazgatási bíraskodási hatóság előtt megtámadja az általa törvénytelennek vélt helyi tanácsi határozatokat.

Így egyes igazságszolgáltató hatóságok úgy határoztak, hogy a polgármesternek van aktív perképessége, a közigazgatási bíraskodásról szóló 1990. évi 29. törvény 1. szakasza alapján, mert a 2001. évi 215. törvény 68. szakasz (1) bekezdés b) pontja nem bírósági eljárást szabályoz (a helyi közigazgatási törvény szerint, ha a polgármester a helyi tanácsi határozatot törvénytelennek véli, akkor arról 3 napos határidőn belül értesíti a prefektust).

Más igazságszolgáltató hatóságok visszautasították a polgármester által benyújtott, a helyi tanácsi határozat megsemmisítését kérő keresetet, mert a polgármesternek nincs aktív perképessége, és a 2001. évi 215. törvény 27. és 135. szakaszai szerint csak a prefektus támadhatja meg az általa törvénytelennek vélt helyi tanácsi határozatot, a közigazgatási bíraskodási hatóság előtt.

Az utóbbi bíraskodási hatóságok jártak el törvényesen.

A 2001. évi 215. törvény 5. szakaszának (1) bekezdése szerint „a helyi közigazgatási hatóságok hatáskörét és feladatait csak a törvény állapíthatja meg. Ezek a hatáskörök teljesek és kizárólagosak, a törvény által előírt esetek kivételével.” Ezekkel a rendelkezésekkel összhangban, a 68. szakasz (1) bekezdés b) pontja (mely szerint a polgármester „biztosítja a helyi tanács határozatainak végrehajtását. Abban az esetben, ha a tanács valamely határozatát törvénytelennek véli, az elfogadástól számított 3 napon belül értesíti a prefektust.”), csakis azt jelenthetik, hogy a polgármesternek az általa vélt törvénytelen esetében nincs más lehetősége, mint a prefektust értesíteni. Az ellentétes értelmezés megsérti a hatáskörök törvényességének elvét, és a 2001. évi 215. törvény 5. szakasz (2) bekezdését, amely sze-

rint „a helyi autonómia a helyi közigazgatási hatóságoknak azt a jogot biztosítja, hogy a törvény keretei között minden téren kezdeményezhessenek, kivéve azokat a területeket, amelyeket a törvény más hatóságok feladatkörébe utal”.

A 2001. évi 215. törvény 27. szakasza előírja, hogy a prefektus a közigazgatási bírászkodási hatóság előtt, egészükben vagy részben, megtámadhatja a helyi vagy megyei tanács által elfogadott határozatokat, valamint a polgármester és a megyei tanács elnöke által kibocsátott rendelkezéseket, ha ezen aktusokat vagy azok egyes előírásait törvényellenesnek véli”. A fenti kogens normát figyelembe véve, a polgármester hatásköre a prefektus értesítésére korlátozódhat.

A 2001. évi 215. törvény 46. szakaszát és a 71. szakasz (1) bekezdését összevetve a 27. szakasz (1) bekezdésével, kitűnik, hogy a helyi tanács és a polgármester által kibocsátott aktusok egymástól függetlenek, és egyik hatóság sem gyakorolhat a szimmetrikus hatóság aktusa ellen közvetlen módon fellebbviteli utat, ezen a téren egyedül a prefektus rendelkezik hatáskörrel.

Az 1990. évi 29. törvény 1. szakaszának előírásai egyfelől a természetes és jogi személyek, másfelől a közhatóságok viszonyaira vonatkoznak, nem állapíthatnak meg a polgármesternek, mint a közjogi jogi személy község vagy város végrehajtó hatóságának olyan jogokat, hogy ugyanazon közjogi jogi személy döntéshozó hatóságának aktusát megtámadhassa, ha azt törvénytelennek is véli.

Következésképpen, az 1993. évi 56., a Legfelsőbb Ítéltábláról szóló törvény 68. szakasz (1) bekezdés b) pontja és a Polgári eljárási törvénykönyv 329. szakasza alapján, a törvény érdekében történő fellebbvitelt elfogadjuk, és megállapítjuk, hogy a polgármesternek nincs minősége megtámadni a közigazgatási bírászkodási hatóság előtt a helyi tanács által elfogadott határozatokat.

A fenti indoklással, az Ítéltábla elfogadja a Legfelsőbb Ítéltábla melletti Ügyészség főügyésze által benyújtott, a törvény érdekében történő fellebbvitelt.

A helyi közigazgatási törvény 68. szakasz (1) bekezdés b) pontja alkalmazásában, a 27. szakasz (1) bekezdésére, a 46. szakaszra és a 71. szakasz (1) bekezdésére hivatkozva, az Ítéltábla megállapítja, hogy a polgármesternek nincs minősége megtámadni a közigazgatási bírászkodási hatóság előtt a helyi tanács által elfogadott határozatokat.

(Legfelsőbb Ítéltábla, Egyesült részlegek, IV./2003.06.23 döntés)

Kommentár

A Legfelsőbb Ítéltábla (a 2003-as alkotmánymódosítás után: Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék) „a törvény érdekében történő fellebbvitel” során kimondott döntése komoly gyakorlati vita végére tett pontot. Az ilyen döntésre akkor kerül sor, ha a joggyakorlatban ellentétes döntések születnek, az igazságszolgáltatás hatóságai nem egységesen alkalmazzák a hatályos jogot (az ilyen döntés a magyarországi jogegységi határozatok megfelelője). Ha az ítélezési gyakorlat egységessége nem valósul meg, ellentmondó (végleges és visszavonhatatlan) döntések születnek, a jogállam elve sérül. Az ilyen értelmezési különbségek kiiktatására szolgál a törvény érdekében történő fellebbvitel intézménye (Polgári eljárási törvénykönyv, 329. szakasz).

Ezt a fellebbvitelt a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék melletti Ügyészség főügyésze nyújthatja be, hivatalból vagy az igazságügy-miniszter kérésére. A törvény érdekében történő fellebbvitel célja, hogy Románia egész területén egységesen értelmezzék és alkalmazzák a törvényt. A főügyész kéri a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszéktől, hogy döntsön arról a jogi problémáról, amelyben az igazságszolgáltató hatóságok eltérő határozatokat hoztak. A döntést a Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék Egyesült Részlegei hozzák, és azt közzéteszik Románia Hivatalos Közlönyének I. részében. A döntést a törvény érdekében hozzák, és nincs hatása a megvizsgált bírósági döntésekre (vagyis a végleges és visszavonhatatlan határozatok úgy maradnak, ahogy voltak).

Jelen esetben az igazságszolgáltató hatóságok egy része elismerte a polgármester jogát arra, hogy megtámadhassa a közigazgatási bírászkodási hatóság előtt a helyi tanács határozatát, más részük viszont úgy értelmezte a törvényt, hogy erre a polgármesternek nincs joga. A Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék ez utóbbi változat mellett foglalt állást. Az Alkotmánybíróság is hasonló álláspontot vállalt fel.¹ A Legfelsőbb Semmítő- és Ítélszék fenti érvelése helytálló.

A kérdés az egyik gyakorlati vetülete a polgármester-helyi tanács viszonyrendszer (politikai „viszályrendszer”) problémáinak.²

(Veress Emőd)

Hatalmi ágak elválasztása. Az igazságszolgáltatáshoz való szabad hozzáférés. A bírósági eljárás felfüggesztése sürgősségi kormányrendelettel. Alkotmányellenesség

Az alkotmányossági kifogás tárgya a 2002. évi 102. sürgősségi kormányrendelet 1, 3. és 4. szakaszainak rendelkezései (a sürgősségi kormányrendelet a 2001. évi 168. sürgősségi kormányrendelet tárgyát képező ingatlanok ingyenes használatba adását célzó kéréseknek és a befektetéseknek ösztönzéséről szól).

Az alkotmányossági kifogás benyújtója úgy véli, hogy a kritizált törvényes rendelkezések ellentétesek az Alkotmány 21, 49. és 125. szakaszaival.

A kifogás megalapozott, a rendelkezések sértik a hatalmi ágak elválasztásának elvét és az igazságszolgáltatáshoz való szabad hozzáférés jogát. A kifogásolt rendelkezésekkel a delegált törvényhozó közvetlen módon avatkozott bele az igazságszolgáltató hatóságok tevékenységébe, a kényszervégrehajtások, az 1995. évi 64. törvény által előírt, folyamatban levő eljárások vagy az 1990. évi 31. törvény által előírt felszámolások és felosztatások, valamint a hitelezők az 1995. évi 64. törvény eljárásai elindítása jogának szabályozásával. Így nem lehet eljárásokat indítani azon adósok ellen, amelyek a 2001. évi 168. sürgősségi kormányrendelettel ingyenes használatba kapták az ott előírt ingatlanokat, az ingyenes használat teljes időtartama alatt. A delegált törvényhozó beavatkozása, amely határidő nélkül vagy 5 évre megbénítja valamilyen formában egyes jogviták rendezését, nyilvánvalóan ellentmond az alkotmány 125. szakasz (1) bekezdésének (alkotmánymódosítás előtti számozás).

A kritizált rendelkezések korlátozzák az igazságszolgáltatáshoz való szabad hozzáférés jogát, mert nem lehet egyes adósok elleni jogokat érvényesíteni, még azokat sem, amelyeket végrehajtható jogcím ismer el, és nem lehet az igazságszolgáltatáshoz fordulni az 1995. évi 65. törvény eljárásainak elindítására.

Az Alkotmánybíróság elfogadja az alkotmányossági kifogást és megállapítja, hogy a 2002. évi 102. sürgősségi kormányrendelet 1, 3. és 4. szakaszai alkotmányellenesek.

(Alkotmánybíróság, 2003/259. döntés)

Adásvételi előszerződés. Felbontás

Az adásvételi előszerződés felbontása kimondható a teljesítés elmaradása végett, ha az előszerződés egyik részes fele nem teljesíti azt a köteletségét, hogy az adásvételi szerződés hiteles formában történő megkötése végett bemutassa azt a telekkönyvi kivonatot, amelyből kitűnik, hogy az ingatlan nem terhelt, még akkor is, ha az előszerződésben nincs olyan kikötés, amely a terhelés hiányát a telekkönyvben előírná.

(Legfelsőbb Ítéltábla, Polgári jogi részleg, 1052/2002.03.12 döntés)

Egyedi végrendeleti juttatás. Államosított ingatlan. Felfüggesztő feltétel

Az egyedi végrendeleti juttatás, amely államosított ingatlanra vonatkozik, a visszajuttatás feltételével, biztosítja a hagyományosnak az aktív perképességet az állammal szemben, az ingatlan visszakérésére.

(Legfelsőbb Ítéltábla, Polgári jogi részleg, 3412/2002.10.09 döntés)

- 1 2002/356. alkotmánybírósági döntés (Románia Hivatalos Közlönye, 2003/136); 2003/118. alkotmánybírósági döntés (Románia Hivatalos Közlönye, 2003/231).
- 2 Részletekről lásd Veress Emőd: Végrehajtás-döntéshozás viszonya a helyi közigazgatásban. Miért beteg Romániában a helyi közigazgatás? Magyar Kisebbség, 2002/3, 231-236. o. A Krónika napilapban vita is kibontakozott a polgármester-helyi tanács viszonyrendszer kapcsán. Ehhez lásd: Önkormányzati csatateretek – Krónika, Szempont melléklet, 2002. december 21-22, IV. évf., 296. szám; Ismét az önkormányzati csatateretekről. Válasz Nagy Istvánnak – Krónika, Szempont melléklet, 2003. január 18-19, V. évfolyam, 13. szám.

Államosított ingatlan. Tulajdonjogi kereset. Az örökösök aktív perképessége

Mivel az örökösödési átruházás tárgyát csak azok a jogok és keresetek képezhetik, amelyek az elhunytéi voltak, az örökösnek nincs joga tulajdonjogi keresettel visszakérni az államosított ingatlant, ha az elhunyt az 1995. évi 112. törvény szerint csak kártérítést választott, és a törvény szerint alakult bizottság döntése véglegessé vált (nem támadták meg).

(Legfelsőbb Ítéltábla, Polgári jogi részleg, 2702/2002.07.03 döntés)

